

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
 в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
 на пів року 8 кор., на четверть року
 4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
 в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
 року 4 карб.
 в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
 на пів року 16 фр.
 Передплата на „Буковину“ разом із
 тижневником „Руска Рада“
 на цілий рік 18 кор. (вгл. 9 рублів або 34 фр.)
 а на пів року 9 кор., вгл. 4·50 р., або 17 фр.
 Поодиноке число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить щодо середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція
 „Буковини“
 в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
 Ч. телефону 176.
 Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.
Оголошення приймається по 20 сот. від
 стрічки „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
 При частішіх замовленнях відповідний робота.
 Реклама неопечатані вільні від порта.
 Рукописи звертають редакція лише за посередником застереженем і залученем належності поштової. В справах редакційних можна устно по-роzuвімати їх що дні від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і суботи.

Вибори в східній Галичині.

Округ ч. 53. (Самбір-Рудки і т. д.): вибраний послом більшості наш кандидат о. Степан Ошикевич, парох з Хищевич 17.744 голосами. На посла меншості приходять до тіснішого вибору вщехполяк Суруфка і людовець Млечко. Москвофіл Антонович дістав 1944 гол. Голосувало 31.476.

Округ ч. 69. (Теребовля-Чортків і т. д.): вибраний послом більшості наш кандидат др. Олександр Колесса, професор універзитету у Львові 19.167 голосами. На посла меншості приходять до тіснішого вибору вщехполяк Соха і сіоніст др. Малер. Голосувало 29.318.

Округ ч. 70. (Скалат-Гусятин і т. д.): вибраний послом більшості наш кандидат Михайло Петрицкий, редактор у Львові 17.108 голосами, а послем меншості кандидат „Rad-i Narod.“ Евстахій Загурский 8524 гол. Москвофіл Гіссовський дістав 2219 гол. Голосувало 30.181.

Округ ч. 56. (Коломия-Печенижин-Косів і т. д.): вибраний послом кандидат українсько-руської радикальної партії др. Кирило Трильовський, адвокат в Коломії, 22.270 голосами. На посла меншості приходять до тіснішого вибору наш кандидат о. Тит Войнаровський, парох в Балинцях і кандидат „Rad-i Narod.“ Мойса. Тісніший вибір дні 21. мая. Дудикевич одержав 3985 гол. Голосувало 37.059.

Округ ч. 51. (Сянік-Ліско і т. д.): вибраний послом більшості Русин (чесний москофіл) п. Володимир Курилович, начальник суду в Риманові 14.870 голосами. Голосувало 26.527.

Округ ч. 55. (Долина-Калуш-Надвірна і т. д.): ніхто не вибраний, голоси розбиті між Романчуком, Трильовським, Дудикевичем і Цип-

сером. Буде поновний вибір ві второк дня 21. мая.

Округ ч. 63. (Золочів-Перемишляни): відсутні вибраний, голоси розбиті між Зельским, Глубовицким і Обертинським. Буде поновний вибір ві второк 21. мая.

Округ ч. 68. (Тернопіль-Збараж і т. д.): ніхто не вибраний, голоси розбиті між Голубовичем, Остапчуком і Заморським. Буде поновний вибір ві второк 21. мая.

Округ ч. 67. (Ярослав-Любачів-Цішанів і т. д.): ніхто не вибраний; голоси розбиті між Стакурою, Гриневецьким, Козловським і іншими. Буде поновний вибір ві второк 21. мая.

По ПОБІДІ.

I.

Ніякий народ на Буковині не може почавитись такою величавою побідою при перших загальних, безпосередніх, тайних і рівних виборах, як руский народ і його національне сторонництво.

Про ю побіду нашу заговорили вже всі політичні часописи в краю і в тім однодушнім признанню нашої побіди бачимо почин нашого політичного значення в краю, нашу силу і повагу!

Без дешевої демагогії а передовсім без звичайної у других деморалізації, силою живої ідеї, трудом людій доброї волі і гідним порозумінням з сусідами, сам наш народ найчеснішим шляхом дійшов до сили і до побіди, якої нема у нікого другого на нашій горій Буковині.

Підвалиною наших всіх здобутків є і на все мусить бути наша ідея з організована громада. Реальна, народна праця і організована маса, се єдина запорука всієї світлої будучності. З нагоди виборів можемо перевести контролю того нашого з'організованого стану поєддані і тому подаємо на тім місці перегляд висліду голосування в кождій нашій громаді. З того списку треба витягнути нам науку, як розложить нам тепер годеть ся нашу працю в поодиноких громадах. Небавом станемо перед виборами до сейму, отже тим більше мусимо вже від тепер дбати о нашу широку громаду!

Одна лише ідея, щира, невиспучта і розумна праця для народу веде до побіди, до відродження, до сил! Одна лише праця може нам дати наше справедливе право на своїй землі! Подані вище зіставлені голосовані вказують нам шлях до сеї праці.

Голосовано у нас так:

A. Округ черновецько-серетсько-сторожинецький.

Громада:	Н. Спинул	каца Гакман	волох-каца Воронка
Нові Мамаївці	351	73	—
Старі Мамаївці	162	176	—
Камена	215	—	78
Кичера	107	1	45
Кучурів Вел.	976	154	—
Михальче	28	430	—
Ревна	152	66	—
Стрілецький Кут	62	196	—
Таращани	165	54	4
Мигуличі	148	1	20
Глібока	622	165	—
Каменка	78	379	73
Вовчинці	241	80	59
Слобод. Берл.	55	5	—
Сівча	119	20	—
Черепківці н. С.	100	145	—
Вашківці н. С.	38	107	—
Кілімівці	23	114	3
Біла Керница	—	146	—
Комарівці	152	25	5
Корчепти	177	—	—
Нові Броцківці	12	17	190
Панка	366	—	—
Слобод. Комар.	170	47	—
Жадова	636	74	25
Бобівці	5	319	3

(Дальше буде).

Нова Австрія.

Як небудь не знаємо що досі висліду із всіх виборчих округів Австрії, то все таки можна вже тепер сказати кілька певних загальних уваг про найближчий австрійський парламент. Новий закон виборчий ввів державу в цілком нові обставини а палата послів змінить ся до непізнання. Найбільшу побіду при-

Н. Даниш.

Здогади про конець сьвіта.

(Конець)

Відповідаючи на перше питання, підемо слідом учених, які прямують, що сонячна матерія була первістно зимна і порозміщувала серед великих просторів всесвітніх пр. в воді подібних камінів метеоричних, яких і нині чимало в сонічній системі (падані зівід). Той зібір, кажім метеорів, мав вже в собі величезний запас енергії і то потенційної із за відмінного притягання між собою. Під впливом того взаємного притягання маси зближалися постепенно та пуртувались в більші тіла. В наслідок того вичерпувалась енергія потенційної, замінювалась з початку в кінетичну (рухову), а ся знова перемінювалась в кінці на тепло, бо поодинокі маси густо-часто здібувалися і ударяли об себе. Знайшли масу сонця ($M = 2 \cdot 10^{33}$ gr.), луч ($R = 6 \cdot 9 \cdot 10^{10}$ см) і стала тяготіння ($C = 6 \cdot 63 \cdot 10^8$ $C^2/gr. s^2$) обчислено, що енергія з'ужита під час формування сонця виносила $23 \cdot 10^{47}$ ергів; она перемінилась остаточно в тепло, яке виносило $5 \cdot 5 \cdot 10^{40}$ кальорій грамових. Є се скількість тепла, якої людський мозок не в силі обнати; то тепло є в силі отримати масу сонця о 27 мільйонів степенів (під усім, що тепло питоме сонячної матерії = 1). Більша частина того тепла розійшлась рівномірно по всесвітніх просторах під час самого процесу формування сонця; та все таки зрозумімо, що згадане жерело енергії сонце вистарчить, щоб узвітити собі нинішній стан сонця, себто той колосальний огонь, ту величезну спеку, яка там панує й досі єще.

Єсли-б той процес вже не відбував ся, значить ся — коли-б сонце вже не корчилось а тим самим не витворювало нового засобу внутрішнього тепла,

то після обчислень мусіло б сонце остигти о 2° річно. Гельмгольц каже, що сонце є спосібне ще більше корчитись, чим се досі було, а в слід за тим частинки його скупляють ся що-раз більше наслідком взаємного притягання. Їх взаємне тяготіння працює, а наслідком тої праці витворюється ся новий засіб тепла, який вистарчиває на 1400 літ. Крім цього сонце має ще багато хемічної енергії, бо в атмосфері сонця палить як ріжні гази як водень і інші. Однак тепло сонця, що походить з того жерела, не величє; ми ж знаємо з досвіду, як то богато тепла дають горючі тіла.

Головним жерелом тепла на сонці є процес его дальнє поступаючої формациї. Тим вияснююмо собі дуже повільне ослідування сонця мимо великої річної страти.

Але і те можливе загущуване сонце мусить скінчитись; колись формация дійде до краю, а засоби енергії нагромаджені на сонці будуть потенційною будуть хемічною мусить вичерпати ся з часом. Неумілим закон розсівання енергії мусить довести сонце, а разом з ним і весь планетарний систему до замерзання, до загибелі.

Конець сьвіта — в такім значенні, як вказано — не лише правдоподібний, не тільки можливий, як в природі річна наступити мусить; меншше о те, чи мільйон літ скоріше чи пізніше — се дрібниця.

Сонце виступає далі скінчиться, як вказано, але засоби енергії сонця наслідком місцевого ослідування. Тих плям заобserвовано в різних часах ріжну скінчність. В році 1847 простягнулася пляма на 486.000 км., а в році

ледва на 211.400 км., значить ся кільканадцять разів більша від нашої землі. Сего року універзитету в Піттсбурзі в Америці іменем Brokshear відкрив великий простор плями на сонці, які розтягаються на 5.600 мільйонів кілометрів. Може бути, що той добродій помилив ся дещо в обчислюванні тої плями. Та дав би Бог, щоб справді се відкрите було помилкою, бо в протилежному случаю можна-б дуже поважно побоюватись пілковитого замерзання землі в недалекій будучності. Науково вже давно стверджено, що появна таких плям на сонці зменшує його температуру, а в слід за тим і температуру на поверхні землі.

Проф. Кірреп обчислив на основі довголітніх обсерваций, що найменша скінчність плям на сонці підвищує пересічну температуру на землі майже о

пів степеня ($0 \cdot 4^{\circ} C$), а найбільша скінчність плям ослідує єї о $0 \cdot 3^{\circ} C$. Сонячні плями збільшують відносні опади (в зимі паде багато снігу, а в літі дощу). Може й справді величезні плями на сонці, які відкрив Brokshear, спричинили обильні сніги сеї зими та ті дощі, які в сю пору дуть ся густо-часто (?). Сонячні плями повторюються в періоді одинадцяти літ.

Єсли-б такі плями на сонці, як сьогодніна (сли то правда), повторялися в будучині кожного однай-загального року, то пересічна температура на землі опада-б дуже скоро; в слід за тим мусіло б загибати ростинність що раз більше і більше, а людство спасало-б ся від загибелі бігством в тепліші сторони. Коли-ж надійде та грізна хвиля, що сонцю золотому забрало тепло, тоді зникнуть з поверхні землі сліди всякої життя.

теперішніх виборах в Австрії здобули соціальніо-демократичні кандидати. До сеї хвилі вибрано 61 соціалістів а інших понад 60 приходить до стисливого вибору. В найгіршім разі послів соціалістичних буде тепер 75; клуб соціалістичний буде отже більший від найчисленішої корпорації в давнім парламенті себто від Польського Коду, яке мало 66 членів. Побіда соціальних демократів — це осуджене всого давніго режimu, всеї давніїй господарки. Марій пілом не визначений соціаліст побідив пошулярного міністра, бо в крайній лівій кандидаті бачать виборці заноруку радикальної зміни всого стального. За соціалістами йдуть тепер не лише з'організовані, соціалістично думаючі робітники, але всякий опозиційний елемент. Побіда соціалістів є проте тепер неприродно велика — і при найближчих виборах стан посади соціалістичного імовірно значно зменьшиться. — В значній мірі програли баталію виборчу соціалістичну (навіть у Відні) а найтяжчий упадок стрінув національних Німців. і Молодохів. З визначних націоналістів прогали всенімці Шенерер і Ф. Штайн та радикали чеські Хоц і Кубр. — Загальна атмосфера в будучім парламенті буде опозиційно-поступова. — З поодиноких країв маємо досі такі дані:

Шлезія. Вибрані: Август Кайзер (нім. п. люд.); Вінкентій Постцішіль (соц. дем.); Петро Цінгер (соц. дем.); Тадей Регер (соц. дем.). До вибору стислого приходять: Тут (соц. дем.) і Тірк (нім. агр.), Германські (нім. люд.) і Гайдріх (соц. дем.), др. Ришард Куніцкі (соц. дем.) і Франц Ленкоче (христ. соц.); Гінтер (нар. пост.) і Аксман (хр. соц.).

Чехія. Вибрані: Альбін Деч (соц. дем.), професор Йосиф Чіпера (молодох), Антін Немец (соц. дем.), др. Шрайнер (аграрий в Дайчгабель), Вінцентій Гофман (агр.), Людвік Пік (соц. дем.), міністер Пряде, В. Фресьль (нар. соц.), Сто Глекль (соц. дем.), Леопольд Вінарські (соц. дем.), Петро Кріцнер (агр.), Йосиф Брудлік (молодох), Генрик Горніг (соц. демокр.), Антін Свечені, М. Ельдерш (соц. дем.), Йосиф Барт (соц. дем.). До тіснішіх виборів приходять: Кароль Зайц (соц. дем.) і др. Мільверт (вільн. всенім.), др. Крамаржицкі (нім. люд.) і Йосиф Верем (христ. соц.), др. К. Урбан (нім. пост.) і А. Дітль (соц. дем.), Фр. Халупка (агр.) і М. Шоаб (соц. дем.), А. Каліна (рад. пост.) і Еміль Казік (соц. дем.), Котленд (агр.) і о. Горський (клер.), др. Ешнігер (нім. пост.) і Вольф (вільн. всенім.), др. Заградік (агр.) і Ю. Піхль (нац. соц.), Й. Соботка (соц. дем.) і Й. Буквай (агр.), А. Белькар (клер. агр.) і М. Войта (агр.), І. Ротай (агр.) і Йосиф Карай (соц. дем.), др. Крамарж (молодох) і Фр. Смітек (соц. дем.), А. Райцнер (соц. дем.) і Ф. Шрайтер (вільн. всенім.), др. Герольд (молодох) і Й. Слама (народ. соц.), др. Егер (вільн. всенім.) і Р. Мілер (соц. дем.), др. Ю. Ролер (нім. люд.) і Р. Трібенекер (соц. дем.), Фр. Пряде (вільн. всенім.) і В. Беземілер (соц. дем.), Буквай (агр.) і Гербнер (соц. демокр.), Волшак (соц. дем.) і Краус (вільн. всенім.), мін. др. Форшт і Кльофа (нар. соц.), др. Бернрайтер (нім. пост.) і рад. аграрий, др. Зомер (вільн. всенім.) і Вайзер (соц. дем.), др. Чех (соц. дем.) і др. Оберлайтнер (нім. люд.), І. Мерман (соц. дем.) і Шильдер (нім. аграр.), Бухман (нім. пост.) і Шальк (вільн. всенім.), Смерчик (молодох) і др. Седлячек (христ. соц.), Ванкі (соц. дем.) і др. Странські (молодох), Соботка (христ. соц.) і Заблік (агр.), Іро (вільн. всенім.) і Зітмунд (агр.).

Моравія. Вибрані: др. Г. Грос (німецький-поступовець), А. Фрайндліх (соціал-дем.), Шльоснікль (соціал-демократ), О. Лекер (нім. пост.), О. ДЕЛЬВЕРТ (німецький поступовець), Ф. Тонасек (соц. дем.), Прокеш (соц. дем.). — До тіснішого вибору приходять: Редліх (нім. пост.) і Лебліх (соц. дем.), Альбрехт (нім. люд.) і Покорні (соц. дем.), Зайдль (нім. пост.) і Шольц (хр. соц.), Брунер (самостійний) і Пар (хр. соц.), Черноскі (хр. соц.) і Філіппіцькі (соц. дем.), Слама (молодох) і Буріян (соц. дем.), Свобода (соц. дем.) і Велела (молодох), Прталь (комір. канд. староческ., молодох. і катол.) і Крапка (соц. дем.), др. Стоян (хр. соц.) і Пішль (самост.), Пішль (хр. соц.) і Франц (соц. дем.).

Висша Австрія. Вибрані: А. Вайгунг (соц. дем.), І. Айстерер (конс.), К. Шахінгер (конс.), К. Баумгарнєр (конс.), Й. Вайс (конс.), Й. Добльгофер (конс.), І. Шахінгер (конс.), Й. Ланг (конс.), А. Фукс (конс.), Ф. Блещль (конс.). — До тіснішого вибору приходять між іншими: Лекер (нім. люд.) і Грубер (соц. дем.).

Нижша Австрія. Вибрані: Смітка (соц. дем.), Томашік (соц. дем.), І. Вольмаар (хр. соц.), Й. Грім фон Прайнебах (хр. соц.), М. Баухінгер (хр. соц.), Й. Кішельм (хр. соц.). Міністер Мархет упав. До тіснішого вибору приходять між іншими: Пернерсторфер (соц. дем.) і Проконом (хр. соц.).

Сольногород. Вибрані др. Ю. Сільвестер (вільн. всенім.).

Форарльберг. Вибрані: Льозер (хр. соц.), Конічі (італ. конс.), І. Паніцца (катол. п. люд.), П. Делюбах (кат. п. люд.). До тіснішого вибору приходить між іншими др. Ерлер (нім. люд.) і Гольдгамер (соц. дем.).

Стирия. Вибрані: Йозеф Понґрац (соц. дем.), Резель (соц. дем.), Гіларі (соц. дем.), Валентій Пітторі (соц. дем.), І. Резель (соц. дем.), Ф. Бергер (нім. конс.), А. Азобскі (соц. дем.). Тісніший вибір між мін. Дершатом і Найттайблем (хр. соц.).

Морутанія. Вибраний Графенавер (словін. клер.), Тісніший вибір між Кірхмаєром (вім. пост.) а Пуповачем (хр. соц.).

Гориця. Місто Гориця вибрали італ. ліб. Франца Марані. Дальше вийшов словін. клер. др. Гросгоріч.

Крайна. Вибрані: Іван Шустершіц (сл. п. люд.), Ф. Демшар (слов. п. люд.), др. І. Крек (слов. люд.).

Політичний перегляд.

Побіда Клеманса.

Друга частина Жоресової бесіди викликала велике враження в камері. Жоре зірвав зі своїми колишніми сторонниками, обвинувши їх о невірності своїм ідеям. «Між нами вже конець» — закінчив Жоре. Гадало-б ся, що камера під тим враженем могла відразу згодитись на повалене кабінету Кляманса. Однак все ождало, що скажуть ті, яким роблено такі поважні закиди. В понеділок говорив Брінн. Він показав ся одиноким членом в кабінеті Кляманса, що орентує ся скоро в цілі ситуації. Він звів за кіди Жоре в такій формі, що запевнив собі увагу у парламенті і викликав цілі бурі оплесків. На початку своєї бесіди заявив що він всі діла, які закидує йому Жоре і виніші інтерпелянти, робив в порозумінню з всіми членами кабінету, однак відвічальність перебирає на себе. Пан Жоре має двіє поняття про міністра. Відвага міністра — після Жоре — лежить в тім, що треба уступити, коли зайдуть які трудності. Бесідник не є сего погляду, а думає радше, що більше відваги треба на то, щоб датись висвістити, аніж добірними словами шукати признання. Обговорюючи цитовану Жересом бесіду Брінда в Нант, сказав фініштер: Сю бесіду держава на вашу користь, д. Жоре, в вашім змісі, щоб вам здобути рекрутів, яких нам потрібно було до виконання наших спільніх планів. По вашій стороні, під вашим проводом, д. Жоре став я тим чоловіком, яким я е. Жоре думає, що бесідник перенявши свою працю, працював в реакційній змислі. Се власне є тактика соціалістів, які радше боронять ідею соціалізму, як його думки. Вони обвиняють республіканців о реакційній тенденції, бо коли реформи переведуть ся без них або проти них буде то ціле сторонництво, візольоване і вепотрібне в очах народу. Дальше доказує Брінн, що соціалісти давніше висказалися проти генерального страйку державних урядників і проти права урядників творити сіндикати. Державні урядники не слідуть одному павлові, але з публичному добробиту, а страйком шкодять они не патронові своему, а нації. Що іншого є в крайнім случаю страйку проти нації, як не революта?... Переходачі случаю за случаєм доказує Брінн оправданість своїх зааряджень і акцентує, що він за все перебирає на себе відвічальність. «Правительство — кінчиць бесідник — не відповідає лише перед камерою, але також і перед краєм. Не той приятелем робітника, що показує йому золоті гори в далекині, лиш той, що показує йому течії хати. Жадаєте реформ від нас; їх однак можна ввстилише дорогою мирного розвитку. Схоже більшість нас супроводжати на цій дорозі, то ми готові далі йти. Схоже она нас зішкнути на іншу дорогу, по мої думці небезпечну, то в що найменше не піду. Слідуючого дня говорив Клемансо. Бесіда його однак була коротка і зробила дуже слабе вражене. По голосі його будо пізнати, що всік виводи його противників в камері не остали без враження на нього. По бесіді Клеманса дали ся чуті слабші оплески як давніше. Внесено двадцять порядків дневних, над якими розвинулась широка дебата. Брінн зголосив ся знова до слова і свою влучаючою мовою уратував кабінет. Принято дневний порядок, в якім висказано працітельству довіре, 343 голосами проти 210.

що довгі літа театр був єдиною українською трібunoю на російській Україні, то сю ідейну тенденційність в діяльності д. Садовського треба на свій час і в даних обставинах признати корисною. Думаемо однак, що з часом д. Садовський зрозуміє, що така ідейна тенденційність веде до односторонньої вузкості, якої нам вже нині не дуже треба. Репертуар свій розширит певно д. Садовський, возьмесь до творів Шекспіра і до сучасних, модерних драм і певно не повторить тепер висказаний ним раз у Львові думки: «хіба ж Ібсен драматург?» — бо сего погляду не придержується нині (очевидно крім д. Івана Франка) ніякий серіозний артист. В той спосіб д. Садовський даст відповідний вміст грі знаменитої д. Заньковецької, що все виступає в його трупі — і справу нашої драматичної штуки поведе на нові шляхи, на яких їде його богато ще признані і заслуги. Шавовому ювіліатові бажаємо від себе вічно молодої сили і волі до сеї дальшої праці!

Дрібні вісті.

На Великдень в Житомирі вперше по деяких церквах читалось в англійські українською мовою. — Дня 10. с. м. відбувся в одескій «Прогресівіті» дитячий вечір. Виставлено дитячу оперу: «Снігова країна».

Події в Росії.

Вісті з Думи.

Дня 13. с. м. радила Дума над інтерпеляцією посла Маклакова про безправства московського генерал-губернатора Гершельмана, який зіні один засуд полевого суду на примусові роботи і повів справу так, що тих людей засуджено відтак на кару смерті. Міністер війни усиправедливував Гершельмана, однак се палати не вдоволило. По промовах багатьох бесідників приняла палата всіма голосами проти 15 внесене Гессена, яке узяло поступок Гершельмана безправем жадає, щоб справу сю поставлено під осуд властивого форуму.

Земельне питання і соціал-демократія.

Аграрна комісія соц.-демократів в Думі виправдовала земельну партійну програму. Про се пише д. Гехт в «Раді»:

Ік відомо, соціал-демократія є єдина партія, що виключно стоїть на класовій точці погляду. В той час, як усі інші партії Росії, в тій чи іншій мірі, беруть під свій захист такі верстви громадянства, класові інтереси яких не однакові, а часто-густо наївні і протилежні, — соціал-демократія являє ся партією класової боротьби пролетаріату, і тільки пролетаріату. Обстоюючи інтереси певної громадської верстви — пролетаріату, підкреслюючи на кождім кроці се свое становище, соціал-демократія має в сімінні гарячію свою нормального розвою в сучасності і певність в побіді в будучності. Але, як усяка медаль, так і се має свій зворотний бік. Класова точка погляду може довести соціал-демократію до нової байдужності до усього, що діється ся навколо пролетаріату. Справедливість тільки що висловленої думки міжмою простежити на живім прикладі російської соціал-демократії: власне, на історії її відношення до земельного питання. Як відомо, до Стокгольмського з'їзду (весною 1905 року) російська соціал-демократія не мала аграрної програми в точнім розумінні цього слова. Така байдужність до одного із найбільш пекучих питань нашої дійності мотивувалася тим, що земельне питання — се «хатає справа» селянства, в яку пролетаріатові нічого не втручати ся. З другого боку, наділена безземельного і малоземельного селянства землею дало б — як тоді казала соціал-демократія — одні негативні наслідки, бо затримало б розвиток капіталізму і відсунуло би пролетаріат від його останньої мети.

Всі ще памятають, як «уроки історії» примусили соціал-демократію перемінити свої погляди на земельне питання. Репресії, які поспівались на голову пролетаріату зараз же після маніфесту 17 жовтня 1905 р., кріваве втихомирене грудневого озброєного повстання того-ж таки 1905 року, повна самотність, в якій опинив ся після сих подій пролетаріат, — усе те не могло не переконати соціал-демократію, що пролетаріат своїми тільки силами не подолає стаого ладу. Для соціал-демократії стало ясно, що пролетаріатові необхідно мати дужого співника для успішного закінчення розпочатої боротьби. Натурально, що погляди соціал-демократії повернулись в бік селянства — сеї найбільш численної і, після пролетаріату, найбільш пригніченої верстви російської людності. Соціал-демократія мусіла дати виразну відповідь на розぱчливий елемент: «землі!», який не-вгаваючи лунає по всьому просторі селянської Росії. Вихід із цього становища був тільки один: партія повинна була скласти справжню аграрну програму.

І на Стокгольмській з'їзді соціал-демократія російська, а за нею і усі національні пролетарські організації, приняли нову аграрну програму: т.

2. Взяти без викупа церковні, монастирські, уделні і кабінетські землі і передати їх, а також і казенні землі краєвим органам місцевого самоурядування. А як велика частина уделних, кабінетських та казенних земель ще не заселена, то їх призначити для переселенців; ті землі, а також ліси і води, що мають значення для усієї держави, лишити в розпорядженні демократичної держави. 3. Також без викупу треба взяти і землі власників (крім надільних, або дрібних участків) і передати демократичному краєвому органу сумаурядування. Треба, щоб посли від усього краю, обіграні до органу краєвого самоурядування вселюдними, прямими, рівними і тайними голосами, рішили і про те, які найбільші земельні участки не відбирати. 4. Також органи краєвого самоурядування повинні вирішити, як користуватись землею, що перешла до громадського розпорядження.

В муниципалізації землі, як і інших способах розвязання земельного питання, є свої хіби. Являючись партією класової боротьби пролетаріату, соц.-дем. зацікавлена в найбільш інтенсивним, в найбільш повним розвитку пролетаріату. Необхідною умовою розвитку пролетаріату являється сама розвиток капіталізму, себе розвиток народного господарства. Значить, і аграрна програма соціал-демократії повинна сприяти розвитку капіталізму, а не гальмувати його. І муниципалізація землі, — на думку соціал-демократів — в більшій мірі, ніж усі інші аграрні програми, задовільне съому домаганню. Вироблюючи аграрну програму соціал-демократії мала на очі той безперечний факт, що форми владіння і користування землею не однакові в різних частинах Росії. Община в центральних губерніях, подворія владіння на Україні, хутірська система в Надбальтійщині і десятки різних інших систем, — така ріжноманітність земельних порядків вимагає від аграрної програми, щоб вона задоволила людність усієї Росії. І съому домаганю, в незрівано-більшій мірі, ніж решта аграрних програм, задовільне муниципалізація. Вимагаючи, щоб розпорядження і определення способу користування землею передано демократичним органам місцевого (краєвого) самоурядування, соціал-демократія самим дає спроможність кождій нації, кожному краєви, кождій громаді заводити в себе такі земельні порядки, які найкраще відповідають муть місцевим умовам. Нарешті, яко партія пролетаріату, соціал-демократія не могла принести такі аграрні програми, що поганішими становищем селянства, не поспішували разом з тим і становищем робітників. Ні соціалізації, ні націоналізації, ні наділення по „трудовій нормі“ не задовільняють самому домаганню, бо згадані програми мають на очі одних селян (та їх не усіх). Лише при муниципалізації землі порядкувати муть землею не самі тілько селяни, а органи місцевого самоурядування, обіграни усю людністю даною місцевості. Таким чином, пролетаріят також мати ме спроможність користуватись здобутками нового земельного устрою.

Отакими, приближно, міркуваннями керувалась соціал-демократія, спираючись на муниципалізацію землі, яко на способі розвязання земельного питання.

Серед трудовиків.

Почали з'їздити съя трудовики, що пороз'їздилися були на величодні свята. Поки-що прийшло небагато. Ті, що приїхали, росказують, що виборці похваляють парламентську тактику трудовиків, не хвалять тільки останніх кроків групи, що до питання про контингент новобранців. Всі люди в один голос наказують: „шануйте Думу, не доводьте діла до розгону“.

Дрібні вісти.

Дня 12, с. м. почав съя в Льондоні конгрес російських соціалістів, в якім бере участь Горкі і соціалістичні послані. Правительство російське задумує уважні повертаючі членів конгресу, які не мають пашпартів. — В Москві відкрила поліція тайну соціалістичну печатку. — Правительство не дозволяє кадетським депутатам здавати перед виборцями справоздані із діяльності Думи. — На Україні звались рільничі страйки.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16. мая 1907.

Гостина Руского театру в Чернівцях. Правдівно вже в найближші чотири дні відбудеться у нас перше представлене нашого славного руского театру. З чотирьох кілометрової віддалі приїзджає до нас руска театральна дружина, щоб чаром рідного слова і рідної пісні повітати нас сейчас по перших днях великого політичного тріумфу. Не так скоро рідне нашо слово найде таке гарне місце, як у нас, в нашім міському театрі, при звуках місцевої військової оркестри. Сподімося, що ціле наше патріотичне громадянство місцеве і околове всіма силами підкоре змагані та важкі та скоптіві труди своєї театральної дружини так, що сяя міського театру в Чернівцях буде тепер все повне. Почекуємо вперше наші національні опери і драми і найкрасніші твори сучасної світової драматичної творчості. В репертоарі вистав находимо: Катарину (опера), Нісін в лицях (опер. нар.), Галька (опера Монюшка), Маруся Богуславська (істор. шт. Старницького), Прода на

наречена (опера), Лихоціте (нова драма Хоткевича), Уріель Акоста, Мішани і Ніна (Горкого) та богато інших. Отже всі вже від нині памятаємо, що їде до нас наш рідний театр на розраду нашого серця і нашої душі. Йдім на стрічку рідній пісні і рідному слову! Карти абордажні та в жетепер замовляти можна у пана Захарка (Друкарня Рускої Ради).

День виборів. Міжтим, коли на провінції відбувалися вибори в віторок дуже спокійно, то в Чернівцях не могла собі поліція дати ради і аж треба було реквірувати військо, якому вдалося згодом утихомирити місто. З рана інші вибори в черновецьких льоках зовсім мирно, бо являлося досить мале число голосуючих. Аж перед обідом настав скрізь страшний натовп, бо явилось черновецьке міщанство, коли передше голосували передбіль робітники. В поздні розійшлась вість, що на Рошоши Шваби не допускають юдівських виборців до голосування і аж треба було в тій справі інтервенції краєвого президента. Донесено також, що в магістратській будинку вилетіли шиби. А вже вершок всіх заворушень осягнено вечером. Містом переходили тисячні юрби робітників та ганьбили неміліх їх кандидатів. Коли поліція відважилася здергати їх в ходу, то на голови поліції посыпались піділти та то. сей час залямовано військо, піхоту і гузарів, які повним гальюном розганяли зібрану на ринку товпу. Витаснені в бічні улиці демонстранти, почали демоляцію. На улицях: Божниці, Універзитетській, Кароліни, Різничій, св. Троїці і інших вибито буквально всі шиби по обох сторонах. Шкоду понесли передовсім найбільші люди. Палату справедливості і дім сиріт понищено. Шкода виносить чимало тисяч. Не робило сего з'організоване робітництво, якого в Чернівцях дуже мало, але бездомні гольтіпаки, що з нагоди виборів найшли нагоду погуляти собі широко по місту ва школу бідних людей.

Кілька слів під адресою „Громадського Голосу“. Від якогось часу містить „Гром. Голос“ дописи з Буковини плюгаві і деморалізаційні. Свою поступову фірму дає ся часопис личним назоювам або глупоту своїх кореспондентів. Не входячи в подробиці скажемо коротко і ясно: вся робота народна йде у нас від „кілкі“, як зве наших провідників кореспондент „Гром. Голос“. В кождій роботі є недостачі і ріжні можна мати погляди на громадянське діло. Одно лише конче: характерність і справедливість. Сего вимагається ся у вас від себе і від всіх. На жаль — працею не можемо призвати ні генералізованих хіб одниничних ні нерозумних, бездійних напасті на тих, що гнуться ся під безкорисним для себе а хіба корисним для народу трудом. Желемо на людей праці і ідеї а поступової думки не бойтися! Протестувати лише мусимо проти того, що лінівство і кирино вибрати в поступовість. Спокійний, справедливий осуд — добре, — але глупі напасти (що до синекур пр. або в справі учительської кандидатура) се нікчемний абсурд, який певною мірой „Громадський Голос“, коли скоче бути справедливим і коли не думає своїм омофором усвічувати авічайночу погань.

В процесі кацапа Орзи против пп. Івана і Ангели Бережанів боронив останніх в кіцманськім і черновецькім суді адвокат-радник суду п. Оробко в Кіцмани. Як відомо процес покінчився цілковитим увійденнем пп. Бережанів.

Цвіт кацапської агітації. З Вацківців н. С. пишуть нам: В нашій громаді вже кацапська гнівиль в такій брутальній спосіб, що годі описати. Дня 6. має роздано карти голосування. Зараз потім кинулися Гакманові посіпаки по селу і стали ріжними способами виборців туманити, аби їх підписали свої карти на Гакмана. Іван Мельничук знайшов кацапа киринивського страшив виборців тим, що скоро не підуть з ним, то будуть по виборах за виборців Спинула світоти і т. д. Чесні люди не дали ся тим настражити і віддали свої голоси на п. Спинула. За те стріляно у ночі управителеви школи до вікна а панотцева, що не хотів дати ся кацапам хотів Волох на підмову, висаджено вікна.

Вибори в польських галицьких округах сільських з дня 14. с. м. незнані ще цілком докладно із свого висліду, дали на всякий спосіб побіду опозиційним партіям, головною людю в цілях. Вішчополяки і католицьке центру в значній мірі побиті.

Польська неволя. На дніх санкціонував цісар ухвалений галицьким сеймом законопроект про розширене компетенції галицької Ради і шкільної краєвої. Тим законом ще міцніше сковано галицьких наших братів. Думаемо однак, що Польща приближує для себе такими законами не спокій, але день грізного суду!

Вже журята ся президентом! „Die Zeit“ довідує ся, що правительство бажало би собі, щоби на президента будучої палати послів вибрано членів одної з партій, котрі мають своїх представителів в кабінеті і щоби в президії утворено третє місце так, щоби Німці, Чехи і Поляки мали в президії своїх заступників.

Цікава виборча реклама. В неділю викликала у відні слідуюча реклама велику сенсацію. Молодий мушка в костюмі гімнастика переходив дорогами Відня, трубачи марш „Люсіера“ і „Штурма“, кандидатів християнсько-соціального сторонництва. За ним слідував таємний ослом маленький візочок, обліплений

з усіх сторін плякатами: „Вибирайте професора Штурма“. За ним бігла ціла юрба уличників з страшним криком і свистом.

Евангеліє в українським перекладі так розводиться за кордоном, що за девять місяців після його виходу треба було зробити пять видань. В часі неповного одного року вийшло у світ 85.000 примірників українського евангелія.

Оповістки, іменовані і т. п.

Запомога на посіщені курсу пчільництва в Відні. Міністерство рільництва назначило 2 стипендії для двох учасників курсу пчільництва, що відбудеться в Відні від 2. до 16. червня с. р. Сими стипендіями наділено надуч. в Заставні Іполіта Омельського і упр. школи в Гурагуморі Юліоса Імзеля.

Відозва до наших товариств просвітніх і крамниць! Краєва хемічно-рільничка дослідчальна станція в Дубніцах в числі 13. „Провідника кружків рільничих“ оновлює, що слідує: Адольф Глязер в Йорданові продає томасину з написом в трикутнику „Мучка жижела 90 проц. гарантовану“ по 6 К за голову, а по 7 К на сплату. Аналіза сеї томасини надісланої п. Квіріном Пінчакою до оцінки до ч. 338 виказала 1 і 74 сотини відсотків квасу фосфорового, розпускаємого в 2 проц. квасі цитриновім. Вартість сеї томасини числячи по ціні фабричні за 1 кілограм. 41 сотин виносить 71 сотин за 100 кілограм. Позаяк наш бідний несвідомий рільник платить за цю по 6 або 7 К, то легко обчислити, як страшенно вкористують їго несвідомість. Наші дотеперішні перестороги не богато помагають, бо селяни наші оцінюють штучні навози не після їх дійстивої вартості, ліше після їх ціни. Геді йому зрозуміти, що навози куплені дешево нічого не вартують, бо ріли не дадуть такого корму, якого она потребує, они суть лише средством розбіщацького визиску бідного селянині. Щоби кічче охоронити наш народ від такого визиску, відносимося до наших просвітніх товариств і крамниць, які нахочать ся нині майже в кождій селі, і просимо прити нам в поміч. Ви! що поставилися собі за мету бути розсадниками економічного відродження нашого народу, не позвольте, щоб чужі, а ворожі нам гандії визискували їх і возвім'я праці продаж штучних навозів в свої руки. Ми прийдемо вам з порадою, дамо як найдогдініші услівії продажі а зиски, які з цього будете мати, обернете на добро власне. Ми в шестім і семім році нашого естворання вже зиски з ріжнородних предпідприємств віддалимо нашому народові, з котрого ті зиски малисьмо, 2560 К даткам на народні цілі. Кромі сего ми платимо нашому народові від уділів 7 проц. а від щадниць 5 проц. від ста. Всі ті зиски, які має наш народ від нашої інституції, були би пропали в карманах ворожих нам сил, вже час проте зрозуміти свій власний інтерес і взяти ся щиро до економічної праці. — Надімо ся, що поки що наш не буде голосом воїнів в пустині, но трафить до переконання наших товариств просвітніх і крамниць, секторить силу охоронячу наш народ від визиску, а яку не поборють і наїдотуніші, несвітні гандії. — Дирекція Сілкі для господарства і торговель в Перемишили.

Важне для учителства! Рад шкільних місцевих. Книжки на премії і бібліотека для дітей, молодіжі і читалень, які видав Руске Товариство Педагогічне у Львові. Купуйте цікаві і поучаючі книжочки для ділаків, для шкільної молодіжі і читалень. Предплатите педагогічну часопись „Учитель“ і по-шульярно-наукову часопись для дітей і селян „Дзвінок“. Передплатата виносить річно по 6 кор. Адреса адміністрації ул. Сикстуска 47. Книжочки можна замовляти в книгарні Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. Театральна 1. і в Рус. тов. Педагогічнім ул. Сикстуска 47 у Львові. Каталог всіх видань Рус. тов. Педагогічного в поміщений в часописі „Учитель“. Виписуйте ся в члені Рус. тов. Педагогічного, якікі держує своїм коштом приватні рускі школи і бурси для дівчат і хлопчиків. Вклади річно 2 К, виснове 1 К, селяни платять лише 1 К річно. Руске Товар. Педагогічне достарчує на нагороди для шкільної молодіжі всілякі книжки руські, польські аprobовані Вис. ц. к. Радою шк. краєвою і також всілякі образки руські і польські; з молитвами і без і біблійні (для Жидів) по ціні від 1 К до

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Цела сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторона 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонс обчислюється після обему місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕНЯ.

За рубрики: Надіслане і Ого-
лошення редакція не відповідає.

При кількаразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.
Належитостій за анонс марками поштовими не приймається.

Міський театр.

Від 23. мая с. р. давати ме вистави

„Руский Народний Театр“

„Рускої Бесіди“

під дирекцією: Йосипа Стадника.

Влизні подадуть плякати.

Урядник літ 32

доходом річних 3600 корон же-
лає познакомити ся з образованою
женою. Посаг пожаданий. За
дискрецію ручить ся словом чести.
Poste restante „A. M.“ Борислав.

Українська політична економічна і лі-
тературна газета

„НАША ДУМА“

Часопись присвячена потребам город-
ського і сільського робочого люду.

В газеті писати муть члени Державної Думи. Газета має власних кореспондентів в Державній Думі і Державній Раді. — Виходить двічі на тиждень. — Передплата на рік 3 карб., на пів року 1 карб. 50 коп., на місяць 50 коп.

Редакція і Контора:

С.Петербург, Сергіевська 81 кв. 37

Ред.-видавець: Я. С. Калениченко.

Опуст 20 Кор.

на вагоні, кромі сего 6 кор. надзвичайного опусту в маю а 3 Кор.
в червні при 6 місячнім безпроцентовім кредиті дає

СПІЛКА ДЛЯ ГОСПОДАРСТВА
І ТОРГОВЛЇ В ПЕРЕМИШЛІ

кожному, хто замовить вже тепер томасину з звіздою або без звіздою
на осінь. Пізайше надзвичайних опустів нема а ціна томасини
піднесе ся майже о 10 Кор.

При закупії суперфосфатів даемо тоже можливо найбільші по-
легчі. — Всякі дальші пояснення удаємо безповоротно при чим звер-
таємо увагу на нашу відозву до наших товариств і крамниць.

Дирекція.

108 (1-15)

Марка охоронна: котвиця

Liniment. Capsici comp.
Pain-Expeller

Загально признаний знаменитий усмиррючий лік на втирання по
ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх аптеках.

Прошу жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних
фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптеки Ріхтера і для осто-
рожності приймати лише фляшки тих охоронним знаком яко правдиві. 112 28-40

Аптека Ріхтера „під золотим львом“
у Празі, улиця Елізавети число 5.

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагнітока

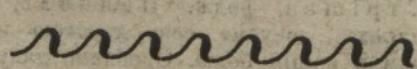
Чернівці, улиця Руска ч. 8.

СКЛАД ТОВАРІВ В. БАЛЬТИНЕСТРА МОЛОДШОГО

Чернівці, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Телефон ч. 301.

самостійних

Із

складів

Рік заложення 1873.

Обувні: Антона Чапека у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудмі.

надвірних фабрик

Капелюхи: I. Генрика Ітк у Відні, Осипа Шилера і Синів в Грацу.

Товари з альпаки і хіньского срібла В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи з фільсу для панів, хлощів і дітей.

Капелюхи соломкові для дам, панів хлощів,
і дітей.

Ріжнородні шапки для пань панів, дівчат
і дітей.

Деніні сорочки для панів і хлощів.
Сорочки для туристів і до гри „Гемпіс“ для

Найбільший вибір тукраєвих і заграничних фабрикатів:

Ковнирики і маншети для панів і хлощів.

Панчохи і шкарпетки для пань панів і дітей.

Хусточки до носа для пань і панів.

Куфи до подорожні та панки для панів і панів.

Ріжнородні артикули до подорожні.

Копці до подорожні.

Убори для дівчат і дітей.

Жакети для дівчат і дітей. Дамські гальки.

Револьвери, рушниці і всяка зброяніця.

Черевики для панів, панів і дітей.

Мешти " " " "

Сандалки " " " "

Парарабельки для панів, панів і дітей.

Параасом' від дощу для панів, панів і дівчат.

Палічки для панів.

Краватки для панів і хлощів.

І всяка зброяніця.

Шкіряні рукавички для панів, панів і дітей.

Шовкові рукавички для панів, панів і дітей.

Тапочки і портмонетки для дам і панів.

Пояски для панів, панів і дітей.

Переуники і мізда.

Щітки до річок, до голомі і зубів.

Теніс-Ракети.

Теніс-чесвіки.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.
З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарадом Івана Захарка.

UNIVERSITY LIBRARY
KUJ